

Kultur- og
likestillingsdepartementet

Handlingsplan

Regjeringens handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold (2023–2026)

Innhold

Lhbt+-ordliste

Skann QR-koden for forklaring av begreper knyttet til kjønns- og seksualitetsmangfold.

Forord	5
Utfordringer	8
Mål 1: Øke livskvaliteten til skeive	13
Mål 2: Sikre skeives rettigheter	17
Mål 3: Skape større aksept for kjønns- og seksualitetsmangfold	21
Innsatsområde 1: Skeive med minoritetsbakgrunn og skeive i religiøse samfunn	25
Innsatsområde 2: Transpersoner og personer med kjønnsinkongruens	29
Innsatsområde 3: Inkluderende idrett	32
Innsats utenfor Norge	35

Forord

Et land er ikke virkelig fritt og demokratisk hvis ikke innbyggernes grunnleggende menneskerettigheter om å få være den de er – og å leve frie, selvstendige liv – er sikret.

Vi er fortsatt ikke i mål med kampen for et fritt, inkluderende og trygt samfunn for alle. Heller ikke i Norge. Altfor mange skeive lever uten god livskvalitet og gode levekår.

Mange skeive har et forhold til tros- og livssynsamfunn, og noen opplever utfordringer på grunn av trossamfunnets syn på deres kjønn eller seksualitet. Skeive med etnisk minoritetsbakgrunn kan oppleve diskriminering og marginalisering både på grunn av minoritets-

bakgrunnen og fordi de bryter med normer for kjønn og seksualitet. Transpersoner opplever levekårsutfordringer særlig knyttet til psykisk helse og diskriminering. Det er også homofobi og transfobi i idretten. Barneidretten skal være en trygg arena for alle, men er ikke alltid det.

I hele verden ser vi fremgang, men også alvorlige tilbakeslag for rettighetene til kvinner, etniske minoriteter og skeive. Innsatsen for kjønns- og seksualitetsmangfold har et internasjonalt fokus. Norge vil sammen med de andre nordiske landene gå i front for at menneskerettigheter, frihet og mangfold skal komme alle mennesker til gode på lik linje.

Forord

Under angrepet natt til lørdag 25. juni under Oslo Pride i 2022 ble to personer drept og 26 personer skadet. Det er viktig at vi står sammen og viser handling mot utslag av ekstremisme av alle slag.

En ny handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold for perioden 2023 til 2026 skal bidra til å øke livskvaliteten til skeive, sikre deres rettigheter og bidra til større aksept for kjønns- og seksualitetsmangfold. Planen har prioriterte

innsatser for skeive på områder hvor utfordringene er store i Norge.

Tiltak, som omtales i handlingsplanen, gjennomføres innenfor gjeldende budsjetterammer. Handlingsplanen er dynamisk, det vil si at det er rom for at tiltakene i planen oppdateres og at det tas inn nye tiltak ved behov. Vi vil skrive statusrapporter om tiltakene i planperioden.

På vegne av regjeringen ser vi frem til det videre arbeidet,

Anette Trettebergstuen
Kultur- og likestillingsminister

Marte Mjøs Persen
arbeids- og inkluderingsminister

Kjersti Toppe
barne- og familieminister

Bjørn Arild Gram
forsvarsminister

Ingvild Kjerkol
helse- og omsorgsminister

Emilie Enger Mehl
justis- og beredskapsminister

Sigbjørn Gjelsvik
kommunal- og distriktsminister

Tonje Brenna
kunnskapsminister

Ola Borten Moe
forsknings- og høyere utdanningsminister

Anniken Huitfeldt
utenriksminister

Anne Beathe Tinnereim
utviklingsminister

Oslo, 27. januar 2023

«En ny handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold skal bidra til å bedre livskvaliteten til skeive, sikre deres rettigheter og bidra til større aksept for kjønns- og seksualitetsmangfold.»

Utfordringer

«Fremdeles opplever mange skeive å bli møtt med fordommer, forskjellsbehandling og hatkriminalitet.»

Norge ligger høyt på statistikken over likestilte land. I 2022 ble Norge rangert som nummer fire på regnbuekartet til the International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) Europe.¹ Studier viser at mange skeive i Norge lever gode liv, og det har vært flere fremskritt for skeive både i Norge og flere europeiske land. Samtidig står vi fortsatt overfor store utfordringer.

Mange skeive opplever å bli møtt med fordommer, forskjellsbehandling og hatkriminalitet. «Homo» brukes som skjellsord i Norge,² og særlig transpersoner blir utsatt for massiv hets. Vi har et stykke igjen før det er full aksept for kjønns- og seksualitetsmangfold i Norge, og før skeive har like god livskvalitet som befolkningen for øvrig.

Skeive skårer vesentlig dårligere enn resten av befolkningen på Statistisk sentralbyrå (SSB) sine livskvalitetsvariabler. I SSBs livskvalitetsundersøkelse fra 2022 oppgir 48 prosent av ikke-heterofile at de har lav tilfredshet med sin egen psykiske helse, mens 25 prosent av heterofile svarer det samme.³ Levekårs-

undersøkelsen blant skeive viser betydelige levekårsutfordringer blant skeive, særlig bifile og transpersoner.⁴ I Nasjonal trygghetsundersøkelse 2020 oppga om lag 15 prosent av skeive at de i løpet av året var blitt utsatt for hatkriminalitet.⁵

Politiet gjør en god og viktig jobb for vår felles trygghet, og 80 prosent av befolkningen oppgir i Politiets innbyggerundersøkelse at de har svært eller ganske stor tillit til politiet.⁶ Politiet gjennomførte i 2022 en egen spørreundersøkelse for å få mer kunnskap om tilliten til politiet blant skeive.⁷ 37 prosent svarer at de har svært eller ganske høy tillit til at politiet ivaretar deres behov som skeive. 30 prosent opplyser at de har svært eller ganske lav tillit. Undersøkelsen viser videre at mange skeive opplever hatkriminalitet eller trakassering. Hele 40 prosent oppgir at de har vært utsatt for hatkriminalitet de siste to årene. Av de 40 prosentene som har opplevd hatkriminalitet, er det kun åtte prosent som har anmeldt forholdet til politiet. Det er ulike grunner til dette, men en viktig årsak er trolig manglende tiltro til at det nytter. Dette

¹ ILGAs regnbuekart melder hvert år status for skeives rettigheter i Europa.

² Slaatten, H. og Gabrys, L. (2014). Gay-Related Name-Calling as a Response to the Violation of Gender Norms. *The Journal of Men's Studies*, 22(1), 28–33.

³ Statistisk sentralbyrå (2022). Tabell 13769: Andel personer, etter seksuell orientering, statistikkvariabel, år og tilfredshet (Statistikkbanken). Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå.

⁴ Anderssen, N., Eggebø, H., Stubberud, E. og Holmelid, Ø. (2021). Seksuell orientering, kjønns mangfold og levekår. Resultater fra spørreundersøkelsen 2020. Bergen: Universitetet i Bergen.

⁵ Løvgren, M., Høgestøl, A. og Kotsadam, A. (2022). Nasjonal trygghetsundersøkelse 2020. NOVA-rapport 2/22. Oslo: NOVA.

⁶ Kantar Public (2022). Politiets innbyggerundersøkelse 2021.

⁷ Undersøkelsen ble gjennomført i forbindelse med Oslo Pride i 2022 og hadde om lag 10 000 respondenter. Den er basert på selvrekuttering og ikke et representativt utvalg av befolkningen.

er en utfordring både for skeive, politiet og samfunnet som helhet. Norsk politi skal være et politi for alle og ha tillit i hele befolkningen.

Det er positivt å se at utviklingen i en rekke land går i riktig retning med hensyn til å beskytte skeives rettigheter og likebehandling.⁸ Likevel utsettes skeive fortsatt for stigmatisering, diskriminering, vold og vilkårlig fengsling over hele verden. I nærmere 70 land er homofili fortsatt straffbart, og en rekke land har lovgivning som forbyr organisasjoner som jobber med å fremme skeives menneskerettigheter eller begrenser ytringsfriheten knyttet til likekjønnede relasjoner og kjønns- mangfold. I humanitære kriser er grupper som allerede befinner seg i en sårbar situasjon, for eksempel skeive, særlig utsatt. Diskriminering av skeive henger mange steder sammen med en generell, bekymringsfull tilbakegang for demokrati og menneskerettigheter.

Skeive med minoritetsbakgrunn og skeive i religiøse samfunn

Forskning viser at det å tilhøre flere minoriteter kan by på særskilte utfordringer og innebære opplevelser av sammensatt eller dobbel diskriminering. Levekårsundersøkelsen blant skeive fra 2020 viser at særlig transpersoner, men også bifile menn og kvinner, opplever diskriminering på flere grunnlag.⁹ For eksempel opplever flere skeive med etnisk minoritetsbakgrunn å bli utsatt for diskriminering både på grunn av deres etniske

minoritetsbakgrunn og fordi de bryter med normer for kjønn og seksualitet.

Undersøkelser viser videre at skeive med etnisk minoritetsbakgrunn erfarer rasisme, homofobi og fordommer.¹⁰ Studien «Levekår blant skeive med innvandringsbakgrunn i Norge» viser blant annet at 22 prosent av respondentene har forsøkt å ta sitt eget liv, og at 30 prosent ofte føler seg ensomme.¹¹ I en rapport fra 2022 blir forholdene på asylmottak, i introduksjonsprogram og voksenopplæring trukket frem som særlig utfordrende for skeive flyktninger.¹² Bruk av tolk fremheves også som utrygt.

Det rapporteres at unge skeive med samisk bakgrunn i Sápmi opplever taushet rundt seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og kjønnskarakteristika, noe som blant annet knyttes til tradisjonelle kjønnsroller, heteronormative forventninger og læstadianismens posisjon. Studier viser at det kan være vanskelig å være skeiv i de samiske miljøene, men at det har endret seg til det bedre, blant annet som følge av flere skeive, samiske rollemodeller. I tillegg arrangeres Sápmi Pride årlig, noe som har bidratt til mer synlighet og aksept.¹³

Forskning peker på at skeive med funksjonsnedsettelse har erfaringer med negativ oppmerksomhet, mobbing og diskriminering, og at flere opplever usynliggjøring og ensomhet. Personer med varige funksjonsnedsettelse utsettes oftere for hatytringer enn personer

⁸ Mendos, L.M., Botha, K., Lelis, R.C., de la Peña, E.L., Savelev, I. og Tan, D. (2020). State-Sponsored Homophobia 2020: Global Legislation Overview Update. Genève: ILGA World.

⁹ Anderssen mfl. (2021).

¹⁰ Se blant annet Eggebø, H., Karlstrøm, H. og Stubberud, E. (2020). Diskriminering og sosial ekskludering av skeive med innvandrerbakgrunn. *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 44(2), 132-152.

¹¹ Eggebø, H., Stubberud, E. og Karlstrøm, H. (2018). Levekår blant skeive med innvandrerbakgrunn i Norge. Bodø: Nordlandsforskning.

¹² Akin, D., Wold, L.K., Stokke, M. og Skarli, J.B. (2022). På leting etter trygghet: Integrering av LHBTIQ+-flyktninger i Norge. Lillehammer: Østlandsforskning.

¹³ Stubberud, E., Prøitz, L. og Hamidiasl, H. (2018). Den eneste skeive i bygda? Unge lhbt-personers bruk av kommunale helsetjenester, og Løvold, A. (2014). The silence in Sápmi – and the queer Sami breaking it. Masteroppgave: UiT.

uten varige funksjonsnedsettelse, uavhengig av om funksjonsnedsettelsen er synlig eller ikke.¹⁴

Det å være skeiv i religiøse miljøer kan være utfordrende. Det skyldes blant annet at flere trossamfunn – eller individer eller grupper i trossamfunnet – ikke anerkjenner kjønns- og seksualitetsmangfold. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har gjennomført en mindre kartlegging som indikerer at konverteringsterapi forekommer i Norge, også overfor mindreårige. Det foregår hovedsakelig i trossamfunn og religiøse organisasjoner og i familien.

Transpersoner og personer med kjønnsinkongruens

Holdningsundersøkelser viser at den norske befolkningen har mer positive holdninger til skeive i dag sammenliknet med for 15 år siden.¹⁵ Likevel er det fortsatt negative holdninger i befolkningen til personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet. Blant annet viser en holdningsundersøkelse fra 2022 at tolv prosent av befolkningen uttrykker negative holdninger til transpersoner.¹⁶ Samtidig viser levekårsundersøkelsen blant skeive fra 2020 at transpersoner er den gruppen av skeive i Norge som er mest utsatt for diskriminering, vold og psykisk uhelse.¹⁷

Den samme undersøkelsen viser at én av fire transpersoner har opplevd direkte trusler om vold, sammenliknet med 14 prosent av cispersonene som deltok i undersøkelsen.¹⁸

40 prosent av transpersonene hadde i løpet av de siste fem årene opplevd negative kommentarer på arbeidsplassen.

I levekårsundersøkelsen rapporterte transpersoner i større grad enn andre skeive om lav livstilfredshet, og én av tre transpersoner oppga at de hadde forsøkt å ta sitt eget liv. Omfang av og kvalitet på tilbud om helsehjelp har stor betydning for levekår og livskvalitet. Helsetilbudet til personer med kjønnsinkongruens har i lang tid vært mangelfullt.

Skeive i idrettslivet

Idretten er én av de siste kjønnsdelte sosiale arenaene. Forskning viser at det i kjønnsdelte settinger kan være vanskeligere å bryte med normer for kjønn og seksualitet enn på andre arenaer.¹⁹ Kun fire prosent av homofile menn oppgir å være med i et idrettslag ukentlig eller oftere, mot 16 prosent blant lesbiske og cirka ti prosent blant bifile kvinner og menn.

Forskning og undersøkelser viser at det tradisjonelt har vært et strengt syn på maskulinitet i idretten, noe som har forsterket stereotype oppfatninger og skapt barrierer for å stå frem som ikke-heterofil.²⁰ Én av tre bifile menn unngår å være åpne om sin seksuelle orientering i idrettsforeningen. Nesten én av fem transkvinner melder om det samme.

¹⁴ Eggebø, H., Stubberud, E. og Anderssen, N. (2019). Skeive livsløp. En kvalitativ studie av levekår og sammensatte identiteter blant lhbtis-personer i Norge. Bodø: Nordlandsforskning.

¹⁵ Bufdir (2022). Holdninger til lhbtq-personer (nettside). Oslo: Bufdir. Hentet fra https://www2.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/lhbtq/holdninger/

¹⁶ Opinion (2022). Befolkningens holdninger til LHBTIQ-personer. Rapport fra en spørreundersøkelse.

¹⁷ Anderssen mfl. (2021).

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Eggebø mfl. (2019).

²⁰ Eng, Heidi (2003). Sporting Sexuality. Om iscenesettelse av kjønn og seksualitet i idretten. Doktorgradsavhandling: Norges idrettshøgskole, og Norges fotballforbund (2012). Skeiv fotball. Homofile og lesbisk erfaringer fra ungdomsfotballen: Norges fotballforbund.

MÅL 1:

Øke livskvaliteten til skeive

DELMÅL:

- Bedre den psykiske helsen hos skeive
- Styrke frivillige organisasjoner som fremmer kjønns- og seksualitetsmangfold
- Langsiktig og systematisk arbeid for god kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold i offentlig sektor for å sikre likeverdige offentlige tjenester

Tiltak 1:
Øke bevilgningene til frivillige organisasjoner

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) forvalter en tilskuddsordning som skal bidra til å styrke kjønns- og seksualitetsmangfoldet i Norge samt å bidra til å bedre levekår og livskvalitet for skeive. I 2023 styrker regjeringen tilskuddsordningen til organisasjonenes arbeid for kjønns- og seksualitetsmangfold.

Tiltak 2:
Opprette tilskuddsordning for bedre psykisk helse

Det skal opprettes en egen tilskuddsordning for å styrke innsatsen for skeives psykiske helse, blant annet rettet mot bruker- og pårørendeorganisasjoner innen psykisk helse- og rusfeltet.

Tiltak 3:
Videreføre innføring av inkluderende ordbruk for helse- og omsorgstjenesten og tannhelsetjenesten

Helseforvaltningen viderefører arbeidet med å oppdatere informasjon, retningslinjer og andre normerende produkter til tjenester og befolkning på Helsenorge.no og Helfo med inkluderende ordbruk om kjønns- og seksualitetsmangfold.

Tiltak 4:
Kjønns- og seksualitetsmangfold skal ivaretas i arbeidet for likeverdige offentlige tjenester

Regjeringen skal i sitt arbeid for likeverdige offentlige tjenester sørge for at hensynet til kjønns- og seksualitetsmangfold ivaretas.

Tiltak 5:
Ha jevnlig dialog med KS om kommunenes likestillingsarbeid for skeive

Kultur- og likestillingsministeren vil i det bilaterale konsultasjonsmøtet med Kommunesektorens organisasjon (KS) drøfte hvordan staten og kommunesektoren kan samarbeide for å fremme likestilling i samfunnet, herunder likestilling for skeive.

Tiltak 6:
Styrke kommunenes likestillingsarbeid som arbeidsgiver

I kultur- og likestillingsministerens bilaterale konsultasjonsmøte med Kommunesektorens organisasjon (KS) vil kommunenes arbeid for likestilling og ikke-diskriminering som arbeidsgiver være et særlig tema.

Tiltak 7:
Vurdere hvilket behov skolene har for økt kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold

Regjeringen vil vurdere hvilket behov lærere har for økt kompetanse om lhbt+ og eventuelt styrke kompetansetilbudet på dette området.

Tiltak 8:
Ha et eksplisitt kjønnsperspektiv i stortingsmeldingen om profesjonsutdanningene i universitets- og høyskolesektoren

Regjeringen vil i samråd med universitets- og høyskolesektoren vurdere tiltak som kan bidra til at studentene oppnår læringsutbytte beskrevet i utdanningenes rammeplaner og nasjonale retningslinjer på feltet. Meldingen til Stortinget om profesjonsutdanningene i universitets- og høyskolesektoren skal ha et eksplisitt kjønns- og mangfoldsperspektiv i rekruttering til utdanningene.

Tiltak 9:
Sørge for god informasjonsformidling på ung.no

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og Helsedirektoratet (Hdir) skal ivareta informasjonsformidling om seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og kjønnskarakteristika til barn og unge i Norge, inkludert skeives seksuelle og psykiske helse, gjennom nettressursen ung.no.

Tiltak 10:
Opprette en digital «regnbueportal»

Regjeringen vil opprette en nettside som samler tilgjengelige, kompetansehevende ressurser om kjønns- og seksualitetsmangfold for kommuner og fylkeskommuner som arbeidsgiver og offentlig myndighet samt andre tilbydere av offentlige tjenester på lokalt og regionalt nivå.

Tiltak 11:
Styrke kompetansen i politiet

Det er behov for å heve kompetanse og kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold både i politiets interne arbeid samt i det eksterne arbeidet som omfatter politiets oppgaveløsning og hvordan politiet møter innbyggerne på ulike arenaer. Politiet vil i dialog og samarbeid med lhbt+-organisasjoner iverksette kompetansetiltak (eksempelvis webinarer, kurs, e-læring) som gjøres tilgjengelig for ansatte i politiet.

MÅL 2:

Sikre skeives rettigheter

DELMÅL:

- Bekjempe hatkriminalitet rettet mot skeive
- Inkluderende arbeidsliv for skeive
- Forby konverteringsterapi
- Aksept for menneskers egen opplevelse av kjønnsidentitet

Tiltak 12:
Fremme lovforslag om forbud mot konverteringsterapi

Regjeringen vil våren 2023 fremme et lovforslag om forbud mot konverteringsterapi.

Tiltak 13:
Styrke politiets forebyggende arbeid gjennom opplæring og veiledning

Nasjonalt kompetansemiljø innen hatkriminalitet skal bidra til å heve politidistriktenes kunnskap og kompetanse om hatkriminalitet. Kompetansemiljøet vil gjennomføre opplæring for politidistriktene for å styrke politiets nasjonale arbeid med forebygging og bekjempelse av hatkriminalitet, inkludert hatkriminalitet mot skeive.

Tiltak 14:
Videreutvikle statistikk og analyse av anmeldt hatkriminalitet

Politidirektoratet har over tid utarbeidet en årlig analyse av hatkriminalitet for å følge utviklingen i anmeldelser og saker som føres for retten. Den nasjonale statistikken skal videreutvikles for å gi mer kunnskap om hvordan hatkriminalitet rammer ulike grupper, inkludert diskriminering på grunnlag av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

Tiltak 15:
Etablere dialog og møteplasser mellom politi og skeive

Politiet skal i større grad legge til rette for innbyggermedvirkning for å få bedre kunnskap om innbyggernes forventninger til politiet. Politiet skal både nasjonalt og på distriktsnivå ta initiativ til å etablere dialog og egnede møteplasser med ulike grupper av innbyggere. Det er viktig både for å sikre gjensidig informasjonsutveksling og bygge relasjoner og tillit.

Tiltak 16:
Innføre kjønnskarakteristika som diskrimineringsgrunnlag i likestillings- og diskrimineringsloven

Regjeringen vil fremme forslag om å inkludere «kjønnskarakteristika» som et eget diskrimineringsgrunnlag i likestillings- og diskrimineringsloven og eventuelt i annet lovverk.

Tiltak 17:
Utrede innføring av en tredje juridisk kjønnskategori

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har fått i oppdrag å utrede en tredje juridisk kjønnskategori. Utredningen skal leveres til regjeringen i løpet av 2023.

Tiltak 18:
Øke kompetanse hos NAVs ansatte

Arbeids- og velferdsetaten skal legge til rette for å inkludere kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold i kompetansearbeid, for å styrke etatens evne til å bidra til et godt og inkluderende arbeidsliv. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal utarbeide generelle retningslinjer om ikke-diskriminering i forbindelse med arbeidsformidling. Dette vil inkludere flere brukergrupper, også skeive.

Tiltak 19:
Forbedre statistikk om arbeidsmiljø og arbeidshelse for skeive

Regjeringen vil forbedre statistikk om arbeidsmiljø og arbeidshelse for skeive ved å foreslå kjønnsidentitet som en variabel i Levekårsundersøkelsen om arbeidsmiljø. Revidering av spørreskjemaene til neste levekårsundersøkelse om arbeidsmiljø gjennomføres i 2024.

MÅL 3:

Skape større aksept for kjønns- og seksualitetsmangfold

DELMÅL:

- Sikre systematisk og langsiktig kunnskapsutvikling om kjønns- og seksualitetsmangfold i et livsløpsperspektiv
- Gjøre kunnskap om skeives erfaringer tilgjengelig for offentlig sektor
- Synliggjøre skeiv kunst, kultur og historie for hele befolkningen
- Bidra til mer positive holdninger i befolkningen til skeive

Tiltak 20:
Utvikle en FoU-portefølje som skal øke kunnskapsgrunnlaget

Tiltaket skal bidra til et oppdatert, forskningsbasert kunnskapsgrunnlag om kjønns- og seksualitetsmangfold for sektormyndigheter og tjenestetilbyderes innsats for likestilling og mot diskriminering. Forskning om skeive med minoritetsbakgrunn, skeive i religiøse miljøer, transpersoner, personer med kjønnsinkongruens og inkluderende idrett skal prioriteres.

Tiltak 21:
Innhente kunnskap om eldre skeive

Under Norges ordførerskap i Nordisk ministerråd for likestilling og LGBTI i 2022 ble det startet opp et prosjekt som skal sammenstille kunnskap om eldre skeives livskvalitet og levekår i Norden. Prosjektet gjennomføres av Nordisk information för kunnskap om kön (NIKK) og skal ende i en sluttkonferanse i november 2023.

Tiltak 22:
Videreutvikle indikatorer for å måle utviklingen

Indikatorer for å måle utviklingen for situasjonen til skeive i Norge skal videreutvikles.

Tiltak 23:
Styrke seksualitetsundervisning som omfatter lhbt+

Regjeringen vil fortsette det pågående arbeidet med støtte til seksualitetsundervisningen i skolen. Regjeringen gir grunntilskudd til FRI, Rosa kompetanse skole, Rosa kompetanse barnehage, Skeiv ungdom, Sex og Politikk og Blikk i 2023.

Tiltak 24:
Sikre systematisk og langsiktig kunnskapsutvikling i forsvarssektoren

Regjeringen skal arbeide for å øke kunnskapen om kjønns- og seksualitetsmangfold i forsvarssektoren gjennom systematisk og langsiktig kunnskapsutvikling. Et eksempel kan være innføring av kjønns- og seksualitetsmangfold i læreplaner på Forsvarets skoler, herunder e-læring om kjønns- og seksualitetsmangfold i forsvarssektoren.

Tiltak 25:
Gjennomgå praksis for medisinsk behandling av barn med medfødt usikker kroppslig kjønnsutvikling

Medfødt usikker kroppslig kjønnsutvikling (DSD) er samlebetegnelse på flere sjeldne tilstander knyttet til uklar kjønnsutvikling. Regjeringen vil se nærmere på dagens praksis for utredning og behandling av barn med medfødt usikker somatisk kjønnsutvikling og vurdere behovet for nasjonal faglig normering. Det vil bli vurdert om det er behov for forsterket faglig innramming av praksis og om det er behov for lovregulering utover gjeldende regelverk.

INNSATSOMRÅDE 1:

Skeive med minoritets- bakgrunn og skeive i religiøse samfunn

MÅL:

- Øke livskvaliteten til skeive med minoritetsbakgrunn og skeive i religiøse samfunn
- Styrke aksepten for kjønns- og seksualitetsmangfold i minoritetsmiljøer og religiøse samfunn
- Øke kunnskapen om situasjonen til skeive med minoritetsbakgrunn og skeive i religiøse samfunn hos relevante aktører og befolkningen for øvrig
- Trygge møteplasser for dialog om kjønns- og seksualitetsmangfold

Tiltak 26:
Gi tilskudd til prosjekt om lhbt+ i tros- og livssynssamfunn

Regjeringen gir tilskudd til Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) til et prosjekt om lhbt+ i tros- og livssynssamfunn. Prosjektet skal legge til rette for dialog om lhbt+ mellom tros- og livssynssamfunn og lhbt+-organisasjoner. Tiltaket ses også i sammenheng med STLs pågående arbeid med negativ sosial kontroll.

Tiltak 27:
Kompetanseheving i tros- og livssynssamfunn

Som en del av prosjektet om lhbt+ i tros- og livssynssamfunn vil Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn utarbeide samtale-/kursopplegg om lhbt+ til bruk i samfunnene.

Tiltak 28:
Kunnskapsinnhenting om holdninger i tros- og livssynssamfunn til skeive

Som en del av prosjektet om lhbt+ i tros- og livssynssamfunn vil Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn gjøre en kunnskapsinnhenting om tros- og livssynssamfunnenes holdninger til skeive.

Tiltak 29:
Gjennomføre regionale og lokale kurs for tros- og livssynssamfunn

Det kan være ulik kompetanse i tros- og livssynssamfunn rundt omkring i landet. Regjeringen vil legge til rette for regionale kurs og fagdager om lhbt+ i tros- og livssynssamfunn for å bidra til kompetanseheving.

Tiltak 30:
Årlige dialogmøter med Sametinget om situasjonen til skeive med samisk bakgrunn

Regjeringen skal avholde årlige dialogmøter med Sametinget med formål om å bedre situasjonen til skeive med samisk bakgrunn.

Tiltak 31:
Støtte forskning for å utvikle samisk språk om kjønns- og seksualitetsmangfold

Regjeringen vil utlyse et forskningsoppdrag om skeive historiske praksiser, språk og terminologi i Sápmi for å utvikle ord om kjønns- og seksualitetsmangfold på de ulike samiske språkene.

Tiltak 32:
Minoritetsrådgivere skal synliggjøre aktuelle hjelpetilbud og -tjenester

Minoritetsrådgivere på videregående skoler, ungdomsskoler og voksenopplæringer har spisskompetanse om negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og æresrelatert vold. I sitt arbeid møter de også elever som søker råd og veiledning knyttet til lhbt+. Minoritetsrådgiverne skal bidra til å gjøre relevante hjelpetilbud- og tjenester kjent for denne målgruppen.

Tiltak 33:
Utvikle en kompetansepakke om lhbt+ til bruk i norskopplæring, introduksjonsprogram og voksenopplæring

I samarbeid med frivillige organisasjoner skal IMDi og HK-dir utvikle støtteressurser som lærere og veiledere i norskopplæring og introduksjonsprogram kan benytte til kompetanseheving om kjønns- og seksualitetsmangfold. Støtteressursene skal også omfatte informasjon til skoleeiere og ledere i voksenopplæringen om bruken av retningslinjer for informasjon og varsling mellom etater i saker om negativ sosial kontroll.

Tiltak 34:
Gjennomføre holdningsskapende arbeid rettet mot innvandrerbefolkningen

Regjeringen vil støtte samarbeid mellom lhbt+-organisasjoner og andre organisasjoner om holdningsskapende arbeid rettet mot innvandrerbefolkningen om kjønns- og seksualitetsmangfold.

Tiltak 35:
Utvikle veiledningsmaterieil for tolker

Det skal utvikles en digital veiledningspakke om tolking knyttet til lhbt+-tematikk for tolker og en terminologisk veileder for tolker knyttet til lhbt+-tematikk med formål om å sikre minoritetsspråkliges rett til å bli møtt på en trygg, åpen og profesjonell måte.

Tiltak 36:
Bestille forskning om sammensatt diskriminering av skeive med etnisk minoritetsbakgrunn

Regjeringen vil bestille forskning om sammensatt diskriminering av skeive med etnisk minoritetsbakgrunn, erfaringer fra frivillige organisasjoner og opplevelser til skeive flyktninger under mottaks-, bosettings- og introduksjonsfasen.

INNSATSOMRÅDE 2:

Transpersoner og personer med kjønns- inkongruens

MÅL:

- Likeverdige offentlige tjenester for transpersoner og personer med kjønnsinkongruens
- Et helhetlig regionalt behandlingstilbud
- Økt kunnskap om transpersoner og personer med kjønnsinkongruens sine erfaringer i arbeidslivet for å sikre et mer inkluderende arbeidsliv
- Større aksept for transpersoner og personer med kjønnsinkongruens

Tiltak 37:
**Innhente kunnskap om
transpersoners erfaringer
i arbeidslivet**

Regjeringen vil lyse ut et prosjekt som innhenter kunnskap om transpersoners erfaringer i arbeidslivet i statlig tariffområde.

Tiltak 38:
**Ferdigstille helhetlig, regionalt
behandlingstilbud for personer
med kjønnsinkongruens**

De regionale helseforetakene skal fullføre etableringen av behandlingstilbudet for personer med kjønnsinkongruens i samarbeid med brukere, kommuner, helseforetak og den nasjonale behandlingstjenesten ved Oslo universitetssykehus HF. I tillegg til å utrede og behandle pasienter med kjønnsinkongruens, skal de regionale tilbudene bidra til kunnskapsutvikling i spesialisthelsetjenesten og i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. De regionale enhetene skal vektlegge informasjon og veiledning til lokale helseforetak og kommunale helse- og omsorgstjenester om diagnoser, behandling og pasientforløp knyttet til kjønnsinkongruens.

Tiltak 39:
**Vurdere hvordan det nordiske
samarbeidet om behandling av
kjønnsinkongruens kan styrkes**

Det er et generelt behov for mer forskning, kunnskap og kompetanse om kjønnsinkongruens og hvordan ulike tilstander bør utredes og behandles i helse-tjenesten. Samtidig er forekomsten av kjønnsinkongruens i befolkningen lav og fagmiljøene er små. Dette understreker betydningen av godt faglig samarbeid over landegrensene. Regjeringen vil vurdere hvordan det nordiske samarbeidet om behandling og forskning på kjønnsinkongruens kan styrkes.

Tiltak 40:
**Styrke samordningen på tvers
av offentlige sektorer for bedre
oppfølging av personer med
kjønnsinkongruens**

Regjeringen skal sørge for styrket samarbeid og koordinering av tjenester for personer med kjønnsinkongruens på tvers av sektorer.

Innsatsområde 3:

Inkluderende idrett

MÅL

- Ingen barrierer for deltakelse i idretten
- Økt kunnskap om skeives deltakelse i idretten
- Fremme godt selvbilde og positiv kroppsidentitet i kroppsøvningsfaget

Tiltak 41:

Utvikle kunnskap om skeives deltakelse i idretten

Regjeringen vil bestille kunnskapsinnhenting om lhbt+ og skeives erfaringer med deltakelse i idretten, med vekt på hva som fremmer og hindrer åpenhet og deltakelse.

Tiltak 42:

Bidra til økt bevissthet om sammenhengen mellom idrett, kjønnsroller og -stereotyper

Regjeringen vil i samarbeid med Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) invitere til et ekspertmøte for å ta opp utfordringer knyttet til sammenhengen mellom idrett, kjønnsroller og kjønnsstereotyper, og hvordan dette kan utgjøre barrierer for skeives deltakelse i idrett.

Tiltak 43:

Styrke Utdanningsdirektoratets veileder om støtte til undervisning om kjønn og seksualitet

Regjeringen vil styrke Utdanningsdirektoratets veileder for å støtte praksiser og situasjoner som kan fremme et godt selvbilde og positiv kroppsidentitet i kroppsøvningsfaget.

Innsats utenfor Norge

MÅL:

- Skeive beskyttes mot diskriminering, forfølgelse og overgrep
- Skeives levekår og menneskerettigheter ivaretas i utviklingssamarbeidet
- Skeive får beskyttelse og tilgang til grunnleggende tjenester i humanitære kriser
- Sivilsamfunnsorganisasjoner har kapasitet og handlingsrom til å fremme inkludering og menneskerettigheter for skeive

Tiltak 44:

Utarbeide et nordisk veikart for å motvirke den voksende motstanden mot likestilling og skeives rettigheter

De nordiske likestillingsministrene skal samarbeide for å bekjempe tilbakeslag og motstand mot likestilling. Det utarbeides et nordisk veikart som vil bli fulgt opp gjennom det nordiske likestillings-samarbeidet i regi av Nordisk ministerråd.

Tiltak 45:

Prioritere tilgang til seksuell og reproduktiv helse og rettigheter for alle

Norge vil sammen med andre land kjempe mot tilbakeslag for kjønnslikestilling og tilgang til seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR) for alle. Helhetlig seksualitetsundervisning i og utenfor skolesystemet er en viktig del av dette. Innsats for skeive skal løftes i tråd med ny veileder for utenriktjenestens arbeid med SRHR. Skeive og deres organisasjoner skal involveres i arbeidet med å fremme SRHR på landnivå og i multilaterale fora. Norge skal også bidra til å styrke inkludering av skeives behov i forskning på SRHR og hiv i primærhelsetjenesten og helsesystemer.

Tiltak 46:

Være en pådriver for at skeives likestilling og menneskerettigheter ivaretas i multilaterale organisasjoner

Norge vil gjennom alliansebygging med andre land og deltakelse i relevante FN-organisjoner, Verdensbanken og globale fond være en pådriver for en mer systematisk tilnærming til inkludering av skeive i arbeidet med FNs bærekrafts-agenda og kampen mot fattigdom. Det skal utvikles kunnskapsmateriell om ivaretagelse av skeives rettigheter til bruk i relevante fora. Skeives rettigheter skal ivaretas i regjeringens kommende handlingsplan for kvinners rettigheter og likestilling i utenriks- og utviklings-politikken, og Norge skal bidra til inkludering av skeive i organisasjoner som UN Women og FNs befolkningsfond.

Tiltak 47:

Vektlegge dialog med skeive representanter og gi finansiell støtte til deres organisasjoner

Dialog og samarbeid med skeive aktivister og deres organisasjoner i ulike land er avgjørende for å lykkes med å fremme rettigheter og inkludering for skeive. Norge vil bidra til at skeives stemme blir hørt, og koordinere vår innsats på landnivå og internasjonale fora i dialog og samarbeid med skeive. Norge skal gjennom tilskudd til norske, internasjonale og lokale lhbt+-organisasjoner bidra til å styrke deres kapasitet gjennom kunnskap og erfaringsutveksling.

Tiltak 48:

Prioritere og videreføre innsats for skeives rettigheter i Europa gjennom EØS-midlene

Gjennom EØS-midlene bidrar Norge til sosial og økonomisk utjevning i Europa. Et fond for støtte til sivilt samfunn er obligatorisk i alle mottakerland. Norge vil prioritere og videreføre innsats for skeive i nye forhandlinger med EU og mottakerlandene om neste periode for EØS-midlene etter 2024.

Tiltak 49:

Bidra til at skeives behov for beskyttelse og grunnleggende tjenester ivaretas i humanitær respons

Gjennom norske og internasjonale humanitære organisasjoner gir Norge betydelig humanitær bistand til land som er rammet av krise og konflikt. I dialogen og samarbeidet med andre stater og givere, FN og humanitære organisasjoner vil Norge bidra til at skeives særlige behov for beskyttelse og helsetjenester ivaretas i den humanitære innsatsen. Norge vil arbeide for bedre inkludering av skeive og deres organisasjoner i utvikling og gjennomføring av humanitær innsats.

«Vi er fortsatt ikke i mål med kampen for et fritt, inkluderende og trygt samfunn for alle.»

Utgitt av
Kultur- og likestillingsdepartementet

Bestilling av publikasjoner:
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
publikasjoner.dep.no
Telefon: 22 24 00 00
Publikasjoner er også tilgjengelige på:
www.regjeringen.no

Publikasjonskode: V-1041B
Design: Anagram Design
Foto: Gettyimages
Trykk: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
02/2023 – opplag 200

